

دستورالعمل مدیریت مهندسی بهداشت محیط در مراسم معنوی اربعین سال ۱۴۰۲ در داخل کشور

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

مرکز سلامت محیط و کار

اداره بهداشت مواد غذایی و اماکن عمومی

مرداد ماه ۱۴۰۲

« اربعین » نماد شکوه حضور پیروان اهل بیت است

« رهبر معظم انقلاب مدظله العالی »

سلام بر حسین و اربعینش، سلام بر اربعین و زائرانش و سلام بر اندوه های دل آنان که به سوغات بر مزار کشتگان، عشق بردند و به مویه نشستند. به شوق زیارت صحن و سرای جان فزایت، اربعین شهادتت را به سوگ می نشینیم، یا حسین(ع)

اربعین از رازهای هستی است و اربعین امام حسین (ع) روز بسط لطف اوست بر پیروان و دوستدارانش. و در مقام آن امام مظلوم همین بس که در زیارت اربعینش خطاب به جدشان محمد مصطفی (ص) و پدر بزرگوارشان حضرت علی (ع) و مادر گرامی شان فاطمه (س) می گوئیم که خداوند عزاداری شما را در رثاء حسین (ع) قبول فرماید.

حضور پرشور و معنوی عاشقان حرم حسینی در ایام سوگواری و راهپیمایی و پیاده روی بزرگ اربعین سالار شهیدان هر ساله شور و شوق بیشتری به خود می گیرد. با توجه به حضور خیل عاشقان و زائران حسینی در این ایام از نقاط مختلف کشور و همچنین زائران کشورهای اسلامی همسایه شمالی و شرقی و غربی از مرزهای کشور عزیزمان که با طی کردن نقاط مختلف کشور به سمت مرزهای خروجی کشور در استان های غرب و جنوب غربی کشور حرکت می کنند و از سوئی گرمای هوا، این اجتماع از حساسیت بیشتری برخوردار می باشد. لذا این حرکت این را می طلبد که مدیریت همه جانبه این انبوه جمعیت از جمله مدیریت کنترلی و پیشگیری به ویژه کنترل عوامل محیطی در راستای حفظ و ارتقای سلامت زائرین با برنامه ریزی منسجم و مدون صورت پذیرد.

مدیریت مطلوب این گردهمایی با مشارکت سازمان های مسئول و ارزیابی خطرات احتمالی تهدید کننده سلامت عمومی، مراقبت سلامت عمومی و مراقبت محیطی در مسیر حرکت زائران گرامی کاروان های داخل کشور و زائران خارجی، بخشی از این رسالت سنگین می باشد. لذا موارد ذیل به عنوان سیاست های برنامه های مدیریت مهندسی بهداشت محیطی در دستور کار قرار می گیرد:

هماهنگی های درون بخشی و برون بخشی :

- ۱- معرفی یک نفر از همکاران بهداشت محیط به عنوان رابط برنامه های بهداشت محیط مراسم اربعین به مرکز سلامت محیط و کار با اعلام شماره تلفن همراه و شماره تلفن محل کار
- ۲- برگزاری جلسات هماهنگی درون بخشی با معاونت ها و واحدهای مرتبط دانشگاهی به منظور حمایت و پشتیبانی فنی و خدماتی
- ۳- هماهنگی با گروه/ مدیریت بیماری های واگیر در راستای کنترل بیماری های واگیر به ویژه بیماری های مرتبط با آب و غذا
- ۴- هماهنگی به منظور حضور یک نفر به عنوان نماینده بهداشت در مرکز EOC دانشگاه
- ۵- برگزاری جلسات برون بخشی با دستگاه ها و سازمان های مرتبط به منظور همکاری مسئولین اجرایی دستگاه های مرتبط در تدارک امکانات رفاهی کافی و مناسب برای زائرین از نظر آب ، غذا، سیستم های خدماتی مدیریت پساب و پسماند و سرویس های بهداشتی در مسیر حرکت و محل های استقرار زائرین ایرانی و بویژه زائران خارجی
- ۶- برگزاری جلسات با استاندار و فرمانداران شهرستان های مرتبط و درگیر به منظور حمایت و جلب مشارکت سازمان های مرتبط
- ۷- طرح موضوع در کارگروه سلامت و امنیت غذایی استان و شهرستان های تابعه
- ۸- برگزاری جلسات مستمر با مسئولین پایانه های مرزی درگیر (مختص دانشگاه های مرزی درگیر برنامه)
- ۹- برگزاری جلسات هماهنگی با مسئولین موبک ها و ایستگاه های صلواتی به منظور تعیین مکان های مناسب محل استقرار و تمهیدات لازم تأسیسات عمومی آن ها و اخذ مجوز لازم بهداشتی(در کل کشور)
- ۱۰- برگزاری جلسات هماهنگی با مسئولین مراکز و اماکن بین راهی و محل های اسکان زائرین
- ۱۱- برگزاری جلسات هماهنگی تخصصی با کارشناسان و بازرسان بهداشت محیط شهرستان های تابعه جهت توجیه برنامه
- ۱۲- هماهنگی به منظور اخذ لیست مسئولین و مدیران موبک هایی که قرار است در عراق و شهرهای مرزی داخل کشور فعال باشند.
- ۱۳- تشکیل جلسه هماهنگی و آموزشی با مدیران و خادمین موبک ها ی و محل های اسکان مذکور بندهای

۱۴- هماهنگی با مسئولین و مدیران موکب هایی که مقرر گردید در پایانه های مرزی و داخل خاک عراق فعال گردند جهت همراه داشتن یک کارشناس بهداشت محیط در کنار سایر خادمین با حداقل تجهیزات بازرسی و کنترلی (کیت کلرسنج، دماسنج و دستگاه سنجش روغن)

۱۵- هماهنگی با سازمان های ذیربط به منظور توصیه برای به کارگیری افراد دارای کارت بهداشت جهت تهیه و توزیع مواد غذایی در موکب ها و ایستگاه های صلواتی و تمهیدات لازم به منظور صدور کارت بهداشت متصدیان و کارگران شاغل در مراکز و اماکن و خادمین موکب های تحت پوشش مشمول اخذ کارت بهداشت

۱۶- برگزاری جلسات هماهنگی با کمیته پدافند غیر عامل جهت آمادگی برای مقابله با بیوتروریسم و یا استفاده غیر مجاز و مواد زیان بار شیمیایی با مقاصد غیر انسانی

برنامه های پشتیبانی و خدماتی:

۱- تعیین تعداد تیم های عملیاتی و برنامه عملیاتی تیم ها به ویژه دانشگاه های درگیر پایانه مرزی ورودی و خروجی کشور

۲- برنامه ریزی و آماده سازی مواد مصرفی، تجهیزات و وسایط نقلیه مورد نیاز بازرسی برای کلیه تیم های عملیاتی (مختص دانشگاه های درگیر مرزی)

۳- تعیین محل مناسب جهت استقرار تیم های عملیاتی (مختص دانشگاه های درگیر مرزی)

۴- آمادگی آزمایشگاه های آب و فاضلاب و مواد غذایی (مختص دانشگاه های درگیر مرزی) شهرهای نزدیک به پایانه های مرزی

۵- تهیه سموم و مواد گندزدای محیطی به مقدار لازم (مختص دانشگاه های درگیر مرزی)

۶- پیش بینی و تدارک جهت ارائه خدمات مناسب از نظر مکان استقرار و تغذیه تیم های عملیاتی (مختص دانشگاه های درگیر مرزی)

۷- تمهیدات لازم به منظور صدور کارت بهداشت متصدیان، خادمین و کارگران شاغل در مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی و اماکن عمومی، موکب ها و ایستگاه های صلواتی تحت پوشش مشمول اخذ کارت بهداشت

۸- صدور کارت شناسایی برای کلیه کارشناسان بهداشت محیط مستقر در محل (مختص دانشگاه های درگیر مرزی)

۹- آمادگی دانشگاه های معین دانشگاه های علوم پزشکی مرزی جهت اعزام احتمالی تیم های کمکی به دانشگاه های مذکور

اطلاع رسانی و آموزش همگانی:

آموزش و اطلاع رسانی عمومی در خصوص رعایت بهداشت فردی و استفاده مناسب از تأسیسات بهداشتی و خدماتی و دفع مناسب پسماند و پساب، رعایت بهداشت آب و مواد غذایی و چگونگی حفاظت فردی با اولویت حفاظت در مقابل ریزگردهای احتمالی و تشعشعات خورشیدی، رعایت تهویه در محیط های بسته به ویژه در محل اسکان زائران

- ۱- اطلاع رسانی عمومی از طریق صدا و سیمای استانی
- ۲- اطلاع رسانی از طریق جراید و روزنامه های استانی و محلی
- ۳- اطلاع رسانی از طریق رادیو اربعین
- ۴- اطلاع رسانی از طریق چاپ اطلاعیه ها و بیلبوردهای تبلیغاتی با محتوی متن ها و شعارهای بهداشتی
- ۵- آموزش کارشناسان بهداشت محیط درگیر در برنامه (کارشناسان همراه کاروان ها و کارشناسان اعزامی و کارشناسان بهداشت محیط ناظر و بازرسی برنامه)
- ۶- آموزش متصدیان و مسئولین موبک ها و ایستگاه های صلواتی
- ۷- آموزش نیروهای خدماتی موبک ها و ایستگاه های صلواتی
- ۸- آموزش متصدیان و کارگران مراکز تهیه و توزیع و فروش مواد غذایی و اماکن عمومی و محل های اسکان
- ۹- آموزش متصدیان و کارگران مراکز و اماکن بین راهی

کنترل و نظارت و بازرسی :

- ۱- بازرسی بهداشتی از سامانه آبرسانی (منابع تأمین، مخازن آب و شبکه توزیع)
- ۲- بازرسی بهداشتی از مدیریت پسماند موبک ها و ایستگاه های صلواتی و محل های اسکان زائران (مطابق فرم های پیوست)
- ۳- بازرسی بهداشتی از کلیه مراکز و اماکن مسیر حرکت زائران به ویژه زائران خارجی در داخل کشور با اولویت بهداشت محیط محل، بهداشت فردی و مواد غذایی
- ۴- بازرسی بهداشتی از تأسیسات عمومی (پارک ها، سرویس های بهداشتی بین راهی، اقامتگاه ها و جایگاه های عرضه سوخت) مسیر حرکت ، تردد و اسکان زائرین
- ۵- کنترل کیفی (کلرسنجی، کدورت سنجی و بررسی میکروبی) آب آشامیدنی شبکه توزیع ، تانکرهای ثابت و سیار

- ۶- کنترل و بازرسی مواد غذایی به ویژه مواد غذایی عرضه شده در ورودی و خروجی شهرها (کیوسک ها و دستفروشان مواد غذایی) یا در مسیر تردد زائرین
- ۷- کنترل و بازرسی بهداشتی پایانه های مسافربری و وسایط نقلیه عمومی انتقال زائرین
- ۸- کنترل و بازرسی بهداشتی پایانه های مرزی

گزارش دهی:

- ۱- گزارش دهی مستمر به مسئولین استانی و شهرستانی
- ۲- گزارش مستمر به مرکز طبق فرمت زیر
- گزارش فعالیت ها در بازه زمانی ۲۷ مرداد لغایت ۱۸ شهریور حداکثر تا ۲۰ شهریور در پرتال مرکز سلامت محیط و کار - اداره بهداشت مواد غذایی و بهسازی اماکن عمومی بارگذاری شود .

جدول فعالیت های بهداشت محیطی مراسم اربعین سال ۱۴۰۲

دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

ردیف	عنوان	تحت پوشش	بازدید شده
۱	تعداد موبک ها		
۲	تعداد ایستگاه های صلواتی		
۳	تعداد مراکز و اماکن بین راهی		
۴	تعداد محل های اسکان زائرین		
۵	تعداد مراکز پخت جمعی غذای زائرین		
۶	تعداد سامانه آبرسانی		

ردیف	عنوان فعالیت	حجم فعالیت
۷	تعداد سایر بازدید های بهداشتی انجام شده	
۸	تعداد موارد بازدید از تأسیسات رفاهی و سرویس های بهداشتی	
۹	تعداد موارد بازدید مشترک با سازمان ها و دستگاه های مرتبط	
۱۰	تعداد محل های (مراکز طبخ، اسکان و عرضه مواد غذایی) مسقف بازدید شده دارای تهویه مطلوب	
۱۱	تعداد موارد کنترل طبخ مواد غذایی مربوط به مراسم	
۱۲	تعداد موارد نظارت بر توزیع مواد غذایی	

ردیف	عنوان فعالیت	حجم فعالیت
۱۳	تعداد موارد نمونه برداری از مواد غذایی	
۱۴	تعداد مواردی که نتیجه نمونه برداری از مواد غذایی نامطلوب بوده است	
۱۵	تعداد سنجش با تجهیزات پرتابل	
۱۶	تعداد موارد نامطلوب سنجش با تجهیزات پرتابل	
۱۷	تعداد موارد نمونه برداری میکروبی آب	
۱۸	تعداد مواردی که نتیجه نمونه برداری از آب نامطلوب بوده است	
۱۹	تعداد موارد کلرسنجی	

ردیف	عنوان فعالیت	حجم فعالیت
۲۰	تعداد موارد دارای کلر باقیمانده مطابق استاندارد	
۲۱	تعداد موارد دارای کلر باقیمانده صفر	
۲۲	مقدار آب کلرینه شده (مترمکعب)	

ردیف	عنوان فعالیت	حجم فعالیت
۲۳	تعداد موارد اپیدمی بررسی شده در مراسم	
۲۴	مقدار مواد غذایی مشکوک معدوم شده (کیلوگرم/ لیتر)	
۲۵	مقدار سطح گندزدایی شده (مترمربع)	
۲۶	مقدار سطح سمپاشی شده (مترمربع)	
۲۷	تعداد موارد رسیدگی به شکایات بهداشتی	
۲۸	تعداد کارت بهداشت صادر شده برای افراد موضوع این دستورالعمل	

ردیف	عنوان فعالیت	حجم فعالیت
۲۹	تعداد اطلاعیه و پوستره‌های بهداشتی تهیه و توزیع شده	
۳۰	تعداد برنامه های رادیو و تلویزیونی هماهنگ و اجراء شده	
۳۱	تعداد جلسات هماهنگی درون بخشی و بین بخشی	
۳۲	تعداد جلسات آموزشی با مسئولین و نیروهای خدماتی موبک ها و ایستگاه های صلواتی	
۳۳	تعداد خادمین و مسئولین آموزش داده شده	
۳۴	تعداد جلسات آموزشی با متصدیان و کارگران مراکز و اماکن بین راهی	
۳۵	تعداد جلسات آموزشی با متصدیان و کارگران محل های اسکان زائرین	
۳۶	تعداد متصدیان و کارگران مراکز و اماکن آموزش داده شده	
۳۷	تعداد زائرین آموزش داده شده (چهره به چهره)	
۳۸	تعداد زائرین آموزش داده شده (دسته جمعی)	